

Des de Rússia al Califat, 2

Els russos sempre han gastat molt de temps pensant què són, i la conclusió habitual és que són una cosa única i extraordinària, un poble amb una missió tan immensa com el seu territori. Per això els ha costat sempre tant l'aproximació a Occident, perquè ser "europeus com els altres" significava justament deixar de ser únics i a part. Els grans escriptors des de Tolstoi o Dostoievski fins a Soljenitsin, els patriarques de Moscou, els nobles rurals i els pagesos quan escoltaven els sermons del pope de la parròquia, tothom ha pensat sempre el mateix: la mare Rússia és una nació enorme i diferent. I els russos que volien ser diferents d'aquesta diferència, els que volien ser europeus, occidentals, normals, sempre han resultat gent marginal i suspecta, com el patètic Pierre de *Guerra i pau*. És convenient recordar tot això, si es vol entendre no solament la història russa sinó la història mundial del segle XX, la figura de Lenin, l'amor al pare Stalin, les angoixes d'ara mateix, i el futur de la mòmia del Kremlin. Recordant tot això, potser no és cap sorpresa que aquest "orient" rus torne a reivindicar una identitat superior, potent i separada, una idea de sobirania territorial i política que torna a imposar-se a Crimea, que no amaga el projecte de controlar Ucraïna, o que torna a mostrar perilloses intencions sobre els països bàltics. Fa l'efecte que Moscou no vol acceptar la geografia i la història d'aquest inici de segle, s'hi rebel·la, s'hi resisteix i la impugna, amb una antiga obsessió retrobada: la pressió sobre Occident, que sovint vol dir exactament "contra" Occident. En el mateix moment, el Califat islamista (aquest Daesh o Estat provisional, que és ja un projecte d'imperi religiós des de l'Atlàntic africà fins al Pakistan o fins a Indonèsia), que no és ni pretén ser un país o una nació, és capaç de formular el seu desafiament universal amb una tècnica refinada del terror associat a la doctrina. Quan degollen un a un (o cremen vius) els infidels, els heretges xiïtes, els captius o qualsevol mena de presoners, aquest suplici individual, escenificat, filmat i difós a propòsit per produir l'efecte fascinant de l'horror ritual, és com un missatge i un repte orgullós al món sencer, i en pri-

Joan Francesc Mira

mer lloc al poder d'Occident i a tot el que representa. Allò que el missatge transmet és ben clar i potent: "nosaltres" som això, creiem això, volem això, i som capaços de fer tranquil·lament això (la nostra pròpia mort buscada, el martiri, el

degollament públic dels enemics o dels vençuts, la destrucció dels cristians o de l'arqueologia i de la història), mentre que vosaltres ja no creieu res, no sou capaços de res, i el vostre poder és inútil.

Al costat del ritu elemental del sacrifici del vençut, transformat en publicitat i en màrqueting modern, al costat del desafiament al món extern, hi ha un altre efecte buscat en aquesta pràctica del terror com a mètode per construir el Califat: esborrar qualsevol risc de contagi democràtic –ni que siga parcial– dels països musulmans, qualsevol possibilitat d'introduir-hi institucions democràtiques que pogueren ser compatibles amb l'islam. Les "primaveres àrabs", o qualsevol moviment en aquest sentit, o bé reboten cap a doctrines rigoroses i clàssiques, com amb els Germans Musulmans a Egipte, o bé són percebudes com a enemigues de la puresa radical dels temps antics, com en el cas de Tunísia. L'aïllament que predicava Bin Laden, la separació dels purs i destrucció o expulsió dels impurs, forma part d'aquesta interpretació regressiva d'alguns textos alcorànics. L'adversari mortal, per tant, serem sempre "nosaltres", els occidentals, els fills de la tradició racional, de la il·lustració, de la laïcitat, de la supremacia de la llei civil. "Eills", doncs, els que s'han definit com a enemics nostres, potser tenen una noció més clara de nosaltres que nosaltres mateixos: ells saben què han d'atacar i destruir, i potser nosaltres no sabem què hem de defensar. O no ho sabem amb plena convicció, quan critiquem feroçment i sense seny la nostra pròpia vida democràtica, que és insuficient, que és parcial, que no és del tot justa ni perfecta, però és la nostra forma de ser i de viure, la nostra llibertat. En la qual no creu certament la Rússia de Putin, amb el seu projecte de sobirania oligàrquica. En la qual no solament no creu tampoc l'Estat Islàmic, Daesh o Califat, sinó que la combat amb l'exemple suprem del terror.

“Quan degollen un a un (o cremen vius) els infidels, els heretges xiïtes, els captius o qualsevol mena de presoners, aquest suplici individual, escenificat, filmat i difós a propòsit per produir l'efecte fascinant de l'horror ritual, és com un missatge i un repte orgullós al món sencer, i en primer lloc al poder d'Occident i a tot el que representa”